

Relatio Episcopi Novariae
facta S. Congregationi Concilii
super precibus Plebis Sorvisii,
quo ad Oratorium B. M. V.
nuncupat. della Pelata.

FONDAZIONE
MARRAZZA

constabat, biscentiam aliter unctum est, licet nunc temporum
insuria ad centum quinquaginta tantum velletur sit.

Adde, agrorum redditus, campestris Oratorio inuti-
lis visus est, saculo superioris. Itaque a Li. Fabricatorum
del. delto Oratorio Prosopio Rospica, e Domenico Mongini
considerando in enumerata considerabilem reductionem delto Ora-
torio, quale non sit visio qua neminem delto guerra parte
di esse, mentre a un Oratorio campesire piccolo delto
dal Borgo di Senio un mese miglio ne per dove sui in
ordine e San. sub die decima quinta Martii 1790. Epi-
scopo Jo. Bapta. Vicomiti, precibus supplicavit, ut
idivulsi ab hauditate Majoris amitti scilicet Veragine
quarantatione, et hinc. Capellano designandi Benef.
ciam evigilanti Pavolo, et Populo periculis hinc cum
ovari trij magis in singula hebdomada celebrandi in ref.
fragum Benefactorum, et condidandi Pavolum in omni
bus, concepto jure passivum favore Fabricatorum Ora-
torio, et Pavolo Loco et remota.

Petitionibus tandem adhibitis Episcopo, et idem San. 1790
die 7^{ma} Januarii 1790. prudentibus forsan facturus
si suas passivum denegato. Beneficium libera collationis
exagiet.

Nally in hac occasione Elidi, aut Pavoli conferens,
licet hic non proprio, sed procuratorio Suppli causam
namque campesire. Sedi Fabricatorum et Episcopo certe
pro, et in hae Provincia convenit, ut ejusdem nomine

a Pavolo designati accordum, inter ipso tantum, ita
Episcopo, ut ut metus didum, ab Episcopo velo tota res
peragitur. Populus ne indivenerit, ne conqueri, ne factum
superioris ad tradendam revocare praeiudicium. Scilicet amicata
atque hominum melioris frugis totam sacramentum administra.
tionem per Episcopo eminenter consistere, et ejusdemque
indiventionem, que ad haec in jure fundatam haud ignoratam,
sagacioribus Veragibus servatum erat, majorem facta cau-
pte, totam pecunia inhibere, Episcopo juris debilitari
et ea que in certissimum republica bonum juxta Ecclies
sanctionis fructus, temeraria causam subijcere, dummodo
privatorum noceant aviditati.

Re autem non donec proximioris aetate peris Soriti-
cus hujus Oratorio administratio manisset, in rem malam
adeo venisset, ut ejusdem redditus, resicio quo fato, notabi-
liter imminuerentur, et que res perisset, ut systema Pavoli
passim adductus consilii in pti Oratorio perniciam, fa-
bulis et Populo convenientibus tuorum empionem.

Tanto malo vero meo officia occurrens Pavolo ad-
ministracionem interdicere, candemque Can. Theologo
Pavoliano, aliquem laico ex Oppidano Soriti committens
coactis ad sacram hanc Congregationem decem aliquos
annis quasi reus jam videm tractatus fui, ubi gravissima
bonorum P.P. sententia feliam exitum causa sortita est.

Frax non sit Imminentis U. U. Rem aliqui ex corpore
a sol. causa, et subsequent San. Congregationis Decretum

ad brevem vel notitiam accipere, etc.

Cum Stephanus Bawlethi Praepositus Societatis Baccini
 11 Novariensis administrator hereditarij Bartholomaei De-
 11 Notii, et Oratorii B. V. della Felata, in utraque admi-
 11 nistracione se male gessisset, Novariensis Episcopus anno
 11 1778. nulla paterna monita, nulla juris remedia neglexit
 11 ut d. Praepositus administracionis rationes redderet. Sed
 11 commandandam Pastoris vigilantiam Praep. Bawlethi
 11 inobedientia privavit, et justitiam ita conabatur eludere,
 11 ut ad obtinendam aliam ex clavibus Arca, in qua dicti
 11 Oratorii pecunia conservabatur, Populum etiam in Fabulica
 11 vinum turpiter concitaverit. In hujus repulsi-
 11 S. C. die 11. gmbrij 1778. Praepositi precibus ita respon-
 11 dit = Rationem reddat, reliquatum deponat, fructus
 11 extantibus restituat, parat Episcopo, satisfaciat Fisco, ex-
 11 hibeat subinde testimonialia, et commendatitias super
 11 emendatione vira. et postea supplicet.

Quid ad haec Orator? Perinde ac si rari injuriarum
 nondum irrogasset in recentibus precibus, hoc factum se-
 quentibus verbis vellicare praesumunt. Episcopi aequitatem
 et longe sapientissimum hujus Congregationis iudicium
 una calami ductu, una icu laevastis.

L'annunziacione della Beni, v'ndite del mentovato
 11 Oratorio, la quale come si e detto, verso sempre pacificamente
 11 presso il Duomo quo tempore di Savoia, e presso li due Tab-
 11 bolicini da lui depresti, continuo senza la minima

11 alteracione, o variazione sine alii 30. Januarii 1778.
 11 nel quale tempo per privata mala amministrazione di quel
 11 Duomo ne fu egli gravato dall'odioso Monig. Vescovo
 11 di Novara, da cui fu conferita, ed affidata a due Pellerini
 11 venetiati dallo stesso Monig. Vescovo, uno de quali
 11 visidava nel Borgo di Pozzano, e l'altro nel detto Borgo
 11 di Savoia.

Simile hinc est, quod postulo post velle dicit, ut semi-
 navis. Sacerdotumque multo vere meo collato vicem a funda-
 mantij erecti utilitatem deprimant. Ajunt enim nulla
 exigente necessitate fugere electum, majorem, quam
 par sit Seminariorum numerum in hac Diocesi inve-
 niri, superfluum omnino fugi electionem. Respon-
 dere igitur possem Oratoribus non esse de his rebus judi-
 ciancia, in his Concilio Tridenti, ut postea exigerentur
 Seminaria in Diocesis amplioribus, inter quos sine
 numero de variatione videretur, et postea quae quatuor
 eorum fore Parvis, et velle eam Capitulo, et hinc
 Talsumque quod in Collegio Oblatorum S. Christiani
 Prammatica, et humaniorum literarum doceretur. Erram-
 ipse si Seminariorum Vastalli sex tantum Alumnis suffi-
 cius suis gubernatis laici, et nullis fore utilitatis veris
 Seminariis accusant. Adde, revera in Civitate S. Felici
 aliud Seminarium ubi pauci humanioribus literis erudi-
 untur, sed eisdem obsequium Lambertij laici Pellerini
 ita esse oppositum, et quasi Xenim appropinquatum, ut mori

villum, faciunt, et alterius erectionem necessariam ex-
 postulant: His tamen omnibus reijctis, alii quatuor
 libris, quibus Glacronus istos abunde refellere possim
 bene habet, Sicut P. P. quod nihil unquam elucius
 momenti sacre solam Agyptia Sede inconvulsa, quod-
 que contra hac inculta Sediis canonica paramantissimas
 E. L. UV. Literas 15. Aprilis 1782. obijcere possum =
 ibi = Pra caeteris placuit, quod in Oppido Dauchiani
 abbatum Seminarium instituiti, ubi novi Ecclesia can-
 didi ad Archidicica Studii incumbere, ac pijs medica-
tionibus exerceantur. Hac sui Episcopalis officij
acta honorificentissimis verbis E. L. P. P. collaudarunt,
 tequediusupre hortantur in Domino, ut pergas qua ca-
pisti virtutis, ac diligentia cursu.

Ad hac temeritatis argumenta, qua gravissimum
 S. Congregatus sententiam suo aequo iudicio prociadere
 novum aliud accedit. ut enim majoram suis precid-
 bus solent conuincunt, Sacerdoti nomen in ipis Sacer-
 dote parant, qui nec mihi, nec S. C. servitibus dedisti
 quereles, testatur in sua, quam ad Vicarionum meum
 Generatum super his scripsisti Epistola, quam autogen-
 ptam hinc reverentur adnecto = "Provo lo apostolice di-
si significabile la rebra corporea per la suppositio forma.
 "Itaq, du venia da me impugnato il Decret

Piget in Oratorum fallacis dicitur immorari, plu-
 res alias mitto, his adhibere sufficere, ut E. L. UV. RR.

ex ungue Leonem dignoscenti valeant. Ad rem venio,
 et status Sacerdoti Plebem nullam unquam in administra-
 tione Oratoris, de quo agitur, possessionem habere possis-
 sa, nec de facto habuisse, Sacerdotiumque ut hac posses-
 sione, ut ipse agitur, disjunctum non existeret, ideoque
 Oratoris legitima contradicendi veste carere.

Sed vero possessionem, qualemcumque assertam
 probandi onus incumbit, Oratoris nulla asserta posses-
 sionis argumenta dederunt. Prater, afferunt, nihil
 perchart, ex hoc suo capite. Eadem ratio cadere nei-
 cessa est. Porro magis quod ex infra de ecclesijs asserta
 possessio prout excludatur. Hoc siquidem aut jure
 est, aut factis.

Possessionem juri, nisi vindicare Oratoris haud
 possunt; in perpetuum enim Ecclesia disciplina positum
 et servatum est, ut cuiuscumque rei sacra administra-
 tio eminentes partes Episcopum fovet. Prater sacri
 Conc. Tridentini auctoritatem; hoc de veteri disciplina
 Ecclesia servatur eruditissimus Thomassinus Tom. 1. l. 1. c. 11.
 cap. 92. n. 7. Parvo no donata a fundatore ita Capit-
la signabantur, ut in Episcopi esse potestate, vix ex
in Præbiteri, sive in Clavicularia, sive in capito-
rum ius veller conversio.

Hoc idemque jus in nova disciplina perdurare
 docet pra caeteris doctissimus Card. Poma ad Constitutio-
 nem Paschalis 11. Quanto Tom. 2. sup. 1. n. 2. n. 4.

Nam Episcopus habet juris auctoritatem super tota territoria eius Diocesis; cum omnes Ecclesie inferiores a Cathedrali dependent. Et quod hoc sit in Episcopo docent citati Doctores supra citati per Barboza de potestate Episcopi; Cardinalis Rodulphi Nicelli. *Eccl. dist. 20. Pax Jordanus clucluv. Can. Tom. 1. lib. 3. tit. 8. n. 15. 6.* Nec dubium est hoc in me ferri oportere, quod in loco solitum; et in utroque Republica Principatum temporalem tenet cum maxime Magistratus auctoritate, et nisi et mixta imperii omnimoda jurisdictione, qua etiamnum temporis tam in civilibus, quam in criminalibus libere a meo exercetur.

Nulla igitur in administrando Oratorio B. N. D. juris possessio Oratoribus fuit; sed ius facti: immo hac administratione pacifice semper mane potuit Episcopus, ab Episcopo Avarenensi sine ulla Rebus detinuit, aut tanquam de anno 1720. devolutum ab hac administratione annua Seno sexaginta assignata in locum Beneficii Cathedralis tunc erecto.

Ab S. N. Cardinali Bordonio alia congrua Oratorii reddituum portio olim assignata fuit Institutum Virgatum Savona Clerico Bartholomaeo Mongini, quo factis propter ad sacri Ordinis promovendi.

A me decem ad hinc annis amotus est ab administratione Praepositus Boveletti, sic etiam auctoritate, ut supra vidimus, et deinceps salva ista Congregatione.

A me alii Fabriciorum successi, nulli rationes tempor reddita; me etiam alii mandante, superflui Oratorii redditus erogati sunt in subsidium pauperum, iis praesertim temporibus, quibus frugum penuria Populus laborabat. Quid porro amplius desideratur, ut in Episcopo privative fieri videtur propositis facti in hoc Oratorio administrando?

Ridiculum sane esset, si ex Fabriciorum administratione pecunia, atque a me dependente, aliquam sibi Populus possessionem vellet asserere. Quemadmodum enim Colonus ex administratione agri Dominicali nullum sibi possessionis jus acquirit, ita nec Fabriciorum factum Plebi Sertii prodesse potest ad huius Possessionis effectum.

Carent ergo Oratores tam in jure, quam in facto allegata administrandi Oratorii possessione; hanc ipsi nec possunt, nec unquam prebunt; hanc ego ex praemissis penitus exclusi; ex hac unica ius suum dimittuntur; hac cadente, nullam legitime contradicendi vim habent, nec cogunt. Quidquid enim ex Oratorii redditibus saltem consentita, in publicam Sertii utilitatem derivari poterat, derivatum est. Ex his erectum Cathedralis Beneficium; ex his legitime opportuna tempore subleata; ex his non Oratorio tantum, sed et Parochiali Ecclesia laeta suppellex non modico sumptu comparata. Postquam publica rei cumularissimi undequaque prospectum est, quis esse potest legitima querimonia locus? Quid adhuc desideratur? Hoc scilicet ut Oratorii redditus administrationi obtentu in nos

improvisis, in propria commenda transferantur. Hæc spe-
-tantur data Em. VV. præces, sive Oratorum consilia,
huc eorundem conatus, et machinationes.

Hæc Sorisensibus decem abhinc annis mens insidabat;
quando Oratorii pecunia, Sæcra instigante, ab Ecclesia Sa-
-crario in domum, et in archivum Comunitatis prestis trans-
-lata, ibidem recedita est, quando Populus in Fabricianum
-turpitur concitatus est; prout ex dicata relatione Causæ Sacra
-isti Congregationi facta ab æmphytota tunc temporis Secretario
-hæc eadem nunc in accusatoribus meis mens pervidebat; atque
-ut secutus prædictum redditus insidere, et depravari liceat
-ad Em. VV. RR. non audent confugere, sperantes fore ut
-eorumdem sapientia, et auctoritate illudant.

Longe aliter mihi consilium; ut enim hæc de præ-
-dictissimum jam pridem intellexi, Fabricianum fide, et
-facultatibus idoneum etiam extra Oppidum Sorisii adsci-
-tum statui ad tramitæ Cap. Tria vobis id. de Testam.
-qui usque nunc Sæc. Congregatione præstante administravit.
-Sed hoc remedium temporarium erat; perperam inva-
-dendi sacram pecuniam cupiditati, perpetuum ome-
-imponendum fraudum esse perspexi: Hoc ut forem,
-redditus Oratorii in Parochia Sorisii Plebana S. Sulliani
-subjecta vicino Seminario. Paudianensi ipsimet Ecclesia
-Collegiam, ac Plebanam inservienti perpetuo uniendo esse
-decevi: Duplicem hinc redditus utilitatem; Oratorii
-nempe, cuius Censuræ a præb. Seminarii Rectoribus

administratus, insituto, penchatur, et Seminarii, cuius
-nova hæc accessio erat aliquammodo profutura.

Porro præ oculis habui gravissimum Decretum XIII.
-sententiam inciti Constitutionis sue vicesima die 26.
-Junii, 1728. edita, qua Confvanvotatem suppresserat
-dicitur; ut Seminarii re delitum augere, sic habentem:
" Quarta Ecclesie Dei commoda, et bona proviantur a-
" pia exercitatione; quæ adolefcentis a teneris usque annis
" ad præteritum, et religionem informandi in Ecclesiasticis præ-
" ceptis Seminariis destinantur; prout de considerantur, quod
" Seminarii ejusdem fontis, et pro eorum indigentia oppor-
" tunc præditur abunde suppetant ex æquo conceptissimus.

Itaque re communicata cum Congregatione gravium
-viverum ad res Seminarii præcurandas iuxta præscriptum
-Comit. Sorisensium deputatorum, collatis cum ipsis consiliis
-re sapienter discussis, et mature præsentia, commitem accedente
-consensu, ac interventionibus quibuscumque solemnitatibus
-tam iuris, quam facti, per Decretum diei 16. No. vembrijs
-Oratorium prædictum unum cum singulis ipsidem per-
-tinentibus Seminariis prædicto in perpetuum uniri, et
-incorporari, adjecta lego, ut omnia et singula Omnia
-Oratoris inhaerentia pro Seminario supportarentur,
-et cum declaratione, quod existente aliquo Scholario, qui
-sit ex Oppido Sorisii, et inter alumnos dicti Seminarii
-adscribi velit, ut Rectoris, vult, teneatur Semina-
-rium illum regere, et etiam ad biennium gratis

ab eis, et pro ut latius est in pro Decreto, quod vobis
 reverenter adjungo. Habent hic Emm. VV. RR. factum, habent causam
facti, a d. quod, ut verum fatear, calcet mihi addiderunt
primitate peramandissima Sacris Congregatio
Literarum quibus hortata est, ut Seminarium Pseudopense a
me excuti utilitatem, et commendam in Dno promoverem.
 Restat, ut factum ipsum inquiramus.

Id pro vobis gestum esse, nullum mihi delictum
 obigitur de Seminario erecto, a Sac. Congregatione lauda-
 to, multo ante meo, quotannis sustentato. Unio facta ut
 cum voto Congregationis Seminarii. Redditi, Oratorii
vive habeantur pro Legato Pio, ut revera sunt, super
habeantur pro Capellanis, Seminatio univ. posse sem
peridem hac S. Congregatio docuit, teste Ferrario, ver-
bo Seminarium §. 120. et 60. Legata, ut conducatur
grammaticus, qui pauperes instruat pueros, applicari
possunt Seminario. Et §. 170. Capellanis, quia cele-
brandi missas onus habent, et in titulum dantur, modo
onari injuncto satisfiat, univ. possunt Seminario.
Neque pro subventionem faciendam consensum Plebis re-
quiri, idem Ferrario docet verbo Unio, §. 29.
 Redundantes etiam aliqui Confraternitates, aut Loci Pii
 annuis redditis, post quam oneribus, qua ipsi inhaerent
 satisfactum fuerit, Seminario uniendo esse annuo instru-
 ctio diei 30. Martii 1736. a S. Congregatione Conc.

ad singulos Italia Episcopos mandante Bened. XIII.
 transmissa §. primo. Concilium denique Tridentinum
 cap. 18. sup. 25. de Refor. ubi normam amplianendi Semi-
 narium census praescripsit. §. Postremo, ut facilius Semi-
naria instituantur, et conserventur, facultatem Episcopis
tribuit, ea qua in dicto. capite scripta sunt, si opus fuerit,
moderandi et augendi omnia, et singula, qua ad felicem
Seminarii profectum necessaria, et opportuna videbantur.

Ira his omnibus auctoritatibus, quibus controversam
 unionem firmissime inniti veor, si quid a me excessum
 fuisse deprehendit Emm. VV. RR. benignè a S. ista
 Congru suppletum, confirmatumque iri confido. Agitur
 siquidem de Seminario admodum profusivo, cujus veridia
 deficiente unioni a me facta, facillime possunt labefactari,
 de redditibus Ecclesiasticis, quibus plerumque ab hinc annis
 praesens semper imminet Scissurium ingluvis, eorundem
 tandem aliquando invasura, nisi semel efficaciter com-
 -pescatur: de Episcopo malis artibus aggrevo, lacepsito,
 accusato, dum Conciliariis Sanctionibus exequitur, dum Cle-
 -ricalia instituta fovet, dum res sacras pro suo munere
 -tuetur. Ne gratiamini Patris Em̄. ministerium Epi-
 -scopale in saeculi deridiculum, contemptrumque venire,
 hanc calamitatem evertit, accusatorum audaciam cohi-
 -bit, unionem probat, et quotenus opus, auctoritate
 -Vestra firmata, pro ut in consimili facti specie factum
 curimus a tit? Benedicto XIII. in sua Constitut. 180.

die 28. Junii 1788. edita favore Seminarii Civitatis
Habis. Hoc Seminarii utilitas, hoc Divitum, ejuque
redditum incolumitas, hoc dignitas Episcopalis efflagit,
hoc vehementer, aniroque deprecatur ab Emm. VV. RR.,
in Quorum sapientia, conquiscentes, sacras Earumdem
manus profunda cum veneratione deosculor. no. Vultus

Emm. VV. RR.

Novavia die 17. Junii 1788
[Faint handwritten text continues on this page, mostly illegible due to fading and bleed-through.]

[Faint handwritten notes at the top of page 17.]

FONDAZIONE
MARAZZA

17. Jun. 88.

N^o. 5.Dichiarazione alla S. Cong^e.Eiusdem et R^oni D. D. S. S.

Adynosa Confessionum greis, super quibus benigna ab
Concil^o V. S. Rom^o mandatum mitti est, ut sub iuramento
sui mei libertatem referrem, plenaque libertatibus vac-
tent.

1^o Barochus inuitus, et rei omnino ignarus in eisdem scrip-
turalis est, 2^o Scripsi Blets nullam legitime sententiam
Necnoni vespem habet S. Unio de qua agitur, ita a me
etiam tamquam ab his Apostolica delegato facta ad bra-
muntis et al. Conuil. Told. et iurisdictionis mea terminis
non egredior, et quatenus eisdem expediret et pau-
laria rei adiuncta digna est que ab Apostolica se-
de confirmetur. Told. ad eorum opera pretium erit.
Quod de antea profuturam nisi tramanissima Con-
S. S. Romana 15. Februarii data, verius quam per eam
labente Martii mitti fecissent exhibita. Reliquum
quod in fluxu et tempore partim impromptum est
in audiendo plebi oratione que mitti non appo-
tuit, pro ut et eisdem acti originali dici 16. Septi-
bris haberi pro obsequio tunc adnexo, partim in
ordinanda imminente visitatione Episcopali atque
Told. dicitur, ne mora et necessaria causas in-
posita ab inefficacis orationibus nova mitti
causa tractatur.

In quibus locis exiguum adest oratorium cum
patre B. Virginis della Galata nuncupat, cuius
transmissus Martini impolis Roma defunctus
duam et alpa hereditatem reliquit Testamento
S. Martii 1688. nullo penitus onere iniuncto, tunc
annus ejusdem Oratorii Conuil. qui prius ordo ter-
tius quinquaginta et sex composuit, dicitur alius
auctus est, licet necesse temporum injuria ad centum
quingenta tantum redactus sit.

20
Ad egressum reddens Campesori Oratoris inuitis -
vius est - sane superior. Bonae - La Fabricii de
dote Oratoris Giuseppe Rattiga, et Domenico Ottone
- gini considerando Contracta infiduciale, Actione
in re Oratoris, quale non sibi bisogno neumann della
quarta parte di essa, mentre e un Oratoris Campesori
quodlibet distante dal Berga de' Torse un mezzo miglio, e
per altro ben in ordine - Dat. sub die xxviii quini
- ta Martii 1708. Episcopo Sr. Roberto Vescomiti se
- cibus supplicarunt, ut, diuisis ab eisdem, et
- sariis annuis ducis sexaginta cum habitatione, et
- Porto Capellano assignandis Beneficium erigeret in
- Barro, et Populo per communitatem unum onere tres
- missas in singula hebdomada celebrandi in suffra
- gium Benefactoris, et eo adjuvandi Barro in
- omnibus, concessio jure patronatus favore Fabricii
- rum Oratoris, et Fabricii Lou per tempora
- Patrimonibus tandem adhefit Episcopus ejusdem
- successor die 7ma Januarii 1700. providentius fessan
- facturus, si jure patronatus denegato, Beneficium
- liberis collationis crederet.

Nullus in hac erectione Blasph, aut Barro con
- fensus licet hic non proprius, sed procuratoris lega
- lificantium nomine comparuerit. Et Fabricii
- ab Episcopo esse, prout in hac Brevevisi esse, ve
- ritas, vel ejusdem nomine a Barro designati
- accedunt, inter ipsos tantum, et Episcopum, vel
- ut melius dicam, ab Episcopo solo tota res poragi
- tur. Populus nec intervenire, nec conquiri, nec
- factum superioris ad tutelam revocare profumio.

21
Subact ante tota etate hominis melioris fugis, re
- dunt eadem Administrationem gener Episcopi
- ppum eminenter confisore, ejusdemque intentio
- nem, quo ad hoc in parte fundamentam sicut ignora
- bant, ab auctoribus a negotiis servatum erat
- majorum facta carere, tanta paucis intiare
- Episcoporum jura violare, et ea que in certifi
- - mium reipublica bonum jureo Calophisus danc
- tines sunt, temerarie confisore, subicere, amodo
- privari nocentis cupiditate

Re autem vera donec proximior etate per
- nos consistens hujus Oratoris administratio man
- sit, in rem malam des versa est, ut ejusdem red
- - dunt, nescio quo Cato, notabiliter imminuerentur,
- eo que res proposita, ut ipsem et Barro possi
- - mis admodum infellit in preside Oratoris por
- - niam, Fabricii, et Populo communitibus
- temporis congereret

Tanto malo pro meo Officio occurrenti Barro ad
- - ministrationem interdicere, eandemque fuit
- Fedogo Gaudiani, aliquo laico ex Oppidano
- - scripsi committere, itaque ad Sacram Franc En
- - gregationem deam adhuc annis quasi reus
- - jam pridem tradidit fuit, ubi gravissima Cmo
- - rum Bib. sententia felicem et eorum causa
- - ditionis est

Grave non sit Eminentiis S. S. Romis aliquos
- - ex causa a sol. Causas, et subsequenti sac. Cong
- - gationis Decretum ad brevedem rei notitiam ac
- - cipere ibi

Cum Stephanus Borletti Praepositus et
 11 Diocesis Novariensis Administrator hereditatis
 11 Bartholomaei de Botius, et Oratoris B. V. della Gela
 11 ta in utraque Administratione de male gessit
 11 et a Novariensis Episcopus anno 1776. nullas
 11 paternam monita nulla iuris remedia, neglectis
 11 ut dicit Praepositus Administrationis rationes red
 11 deret. sed Commendam Praepositi vigilantiam
 11 Praepositi Borletti inobedientiam privatim, et
 11 publicam ita conabatur abducere, ut ad obsequium
 11 dam alteram ex clavis obtra, in qua diago or
 11 toni pecunia observabatur, Populum etiam in
 11 Fabricerium turpiter comitavans. . . In
 11 huius sequelam a. C. die 21. gubris 1778. Prae
 11 positus precibus ita respondit = Rationem red
 11 dat, reliquatum de proce, fructus extant of reg
 11 tituat, parcat Episcopo satisfactio fesse extis
 11 beat subinde testimonialia et commendatitias
 11 super emendatione vite. . . et postea hypothecis
 11 Quid ad hoc Oratoris perinde ac si satis
 11 inferiorum rendum interrogant in recandibus
 11 precibus, hoc factum sequantibus verbis velle
 11 protestant, Episcopi equitatem, et longe ta
 11 pientissimum huius congregationis iudicium
 11 vras Colame duxta, uno loco lacrimas

La Amministrazione delli Beni, erandiel del
 11 mentovato oratorio la quale come si v'è detto, resti
 11 sempre pacificamente presso il Barco pro tempore

11 di e' crisi, e presso la due Fabricieri de lui deputati, con
 11 tenno v'ora la mininara l'azione, p' p'caione fino alle
 11 30. Gennaio 1778 nel qual tempo per protesta mala
 11 amministrazione di quel Barco ne fu egli privato
 11 dall' Altissimo Monsignore Vescovo di Novara da lui fu con
 11 ferito, ed affidato a due Fabricieri nominati dallo
 11 Vespasiano Vescovo, uno de quali si spediva nel
 11 Borgo di Pizzano, et altro nel rifinito Borgo di Ebrio

Simile vis est quod paulo post subiijunt ut
 11 seminarii quidam nonnulli erecti utilitatem degrediantur.
 11 agens enim nulla urgente necessitate fuisse crea
 11 tum majorem quam par sit eliminatio nu
 11 merum in hac Diocesi inveniri superfluum om
 11 nino fuisse creationem. Respondere ipsi postquam
 11 oratum non esse de his rebus pudula ferre, justise
 11 Comil. Tridenti, ut plura erigerentur, seminaria in
 11 Diocibus amplioribus, in ear quas iure merito
 11 Novariensis reconderet, ut postea quatuordecim
 11 fore Barois, et tredecim Capitulis constat. Fatum
 11 esse, quod in Collegio Oblatum a Christianis gram
 11 matica, et humanioris litterae docerentur. Curare
 11 ipsos si seminarium Varalli hoc sanam illucis
 11 sufficientis juris patronatus laici, et nullius fore
 11 utilitatis veris seminariis accipiant. ad hoc reve
 11 rari in Infule, et Vult aliud seminarium ubi quori
 11 humanioris litteris erudiantur, sed ejusdem Edi
 11 ficium lambens laus factibus ita esse expro
 11 situm, et quasi didonim oppugnatum, ut nisi
 11 vitium faciam, et alterius creationem necessariam
 11 exoptulans. His tamen omnibus missis aliisque
 11 similibus, quibus Blacornus ipos ab unde reserare

possorem bene habet, Cuius L. B. quod in huius unquam
 alienius momenti facere soleam apud eade meon
 =tulor, quodque contra hae inultor. Plakis conuicia
 per amantissimas L. B. V. S. letter of 16. aprilis 1789.
 obicere possum = ibi = Prae caeteris planis quod in
 oppido gaudiam alterum emmentarium institui
 uti, novi Caloria Candidati Rethorica, studiis inuim
 berant, ac pias medicor. vrbus exarcerentur. Hae
 tui Episcopalis officii acta honorificentissimis verbis
 L. B. L. B. collaudantur, tague insuper hortantur
 in Domino ut pergas que capisti virtutis ac di
 ligentia cursu

adhuc temeritatis argumenta, qua gravissimam
 S. Congregationis sententiam, hic audant iudicio
 prefindere novum aliud accedit. ut enim mox
 =rom tuis precibus fidem, emilitarent, Caritati
 nomen in ipsis falso usurparunt, qui nec mihi
 nec S. C. vrbus dedisse, quere las testatur in sua
 quam ad Vicarium meum Generalem super his
 scripsit Epistola quam autographam hic reveren
 ter adueto = II Errore lo spiciere, di significa ceta
 mia sorgessa per la supposizione Formastoti, die
 venga da me impugnato il Decreto.

Biget in Oratorum fallacis diuinius immo
 =vari plures alias mitte, has attigisse, sufficit, ut L. B.
 V. S. R. H. et ungue Leonum dignoscere valeant. et d
 rom venio et status Serris Elebem nullam unquam
 in administratione oratoris, de quo agitur, professio
 =nara Traber, potuisse, nec de Gasso Traberisse. Ver
 diendum jus ex hae professioe, ut ipsi ajunt =

desumptum non exisere, idque Oratores legitima
 constadiendi posse carere
 Jam vero professioem, yalem unquam a ferendi
 probandi huius inuimbit. Oratores, nulla, a ferenda
 professioe argumenta dederunt. Gratis a ferunt,
 nihil probant, ex hae uno capite eadem causam
 cadere necesse est. Et magis quod et infra docendis
 a ferenda professioe penitus excludatur. Hae siquidem
 aut juris est, aut facti

Professioem juris sibi vindicare, oratores hanc
 possunt, in perpetua enim Aulica disciplina po
 titum, et laudatum est, ut cuiusunque rei a ferenda
 administratio eminenter penes Episcopum foret,
 praeter eadem Cuius Fidentim auctoritatem, hae de
 veteri disciplina Aulica testatur conditimus Tho
 masinus Tom. 1. lib. 11. Cap. 32. R. 7. Porro ras donata
 a fundatore ita Capella assignabantur, ut in Epis
 copi a ferenda potestate, sive cas in Praefecti, sive in
 Clericorum. fore in pauperum usui vellet con
 vertere

Hae itaque jus in nova disciplina perdurare
 =re docet pra caeteris beatissimus Card. Borrad
 Consultationem Capitulis 11. Quibus Tom. 1. pag. 1.
 119. 3. et 4. Nam Episcopus Traber juris a ferentia
 tiam super tota Territoris ejus Diocesis non omnia
 Aulica inferiora a Cathedrali dependant. et
 quod hae jus sit Episcopi docent citati doctores
 supra relati, et Barbosa de potestate Episcopi,

Cardinal De Luca abscellit. Cuius die 30. Rex Jordanus
 cluubr. Can. Tom. 1. lib. 6. tit. 8. n. 102. ad hoc dubium
 est hoc in me juris augeri, qui in loco scripti, et in ultra
 que Riparia, Principatum temporalem tercio cum
 Majoris et Magistratus auctoritate, et quasi ad missi
 Imperii omnimoda jurisdictione, qua etiam nunc in
 foris tam in civilibus, quam in Criminalibus literis
 a me exercetur

Nulla igitur in administrando Oratorio B. S. juris
 possessio oratoribus fuit, sed nec facti immo hanc
 administrationis pacifice semper mansit penes Episcopos

Ab Episcopo Eboracensi sine ulla Placiti aut inter-
 ventu alio confensus de anno 1790. dimittantur
 ab hac administratione annua futa sexaginta
 assignata in dotum Beneficii Collegialis tunc
 erecti

Ab Ciro Cardinale Borromeo alias congruas Oratorii
 reddituum portio olim assignata fuit in titulum
 vitalium favore Clerici Bartholomaei Mengini, quo
 factus procer ad eorum ordines promoveri

At me decem ab hinc annis amotus est ab admini-
 stratione Praepositus Borletti, sic etiam aucto-
 rante ut supra vidimus, et decernente Clara ipsius
 Congregatione

At me alii Fabricarii suspecti mihi rationes semper
 redditas, me etiam alias mandante, superflui
 Oratorii redditus erogati sunt in subsidium pauperum
 cum iis praesertim temporibus, quibus singulum

penuria Populus laborabat. Quis porro amplius de-
 sideratur hoc in Episcopo privative, et hinc oratoribus
 facti in hoc oratorio administrando

Quidnam sane episcopi, si ex Fabricariorum admini-
 stratione precaria, sequens a me dependens aliquam
 tibi Populus possessionem vellet assequi. Quae admodum
 enim Colonis ex administratione agri Dominicali nati-
 tum tibi possessionis jus adquiret, ita nec Fabricariorum
 factum Placiti hinc pro se pro se ad hunc possessionis
 nisi effectum

Curant ergo Oratores tam in iure quam in facto
 allegata administrationis Oratorii possessionem, hanc ipsi
 nec probant, nec unquam probabunt, hanc ego ex
 praesertim iuris exclusi, et hanc unica jus tuum
 demerentia, hanc cadente, nullam legitime contrahere

et vestram habent, nec causam. Quidquid enim ex oratorii
 redditibus saltem conscientia, in publicam christi-
 anitatem derivari poterat, derivatum est. Et hinc ex
 stem Collegialis Beneficium, et hinc ex episcopis oppositum
 no tempore subvertitur, et hinc non oratorii tantum,
 sed et Cardinalis Celsa lauta et pellex non modice
 sumptu comparata. Postquam publica rei curam hinc

fuit undequaque prospectum est, quis episcopi
 legitima quereimonia locus? Quid adhuc desideratur?
 Hoc scilicet ut oratorii redditus administrationis

obstant in usus improprios, in propria commoda trans-
 rantur? Huc spectant dabo. Cum. V. P. preces, hinc
 oratorum consilia, hinc eorumdem consilios, et tractationes

Huiusmodi sententia deum ab hinc annis meus insitit, quando Oratorii pecunia, Paroia impingente ab-
Sulivina a sacris in domum, et in Archivum Communis
penitus translata, eisdem recondita est, quando supradictus
in fabricarium turpiter conitatus est, pro ut ex ista
relacione causa sacra ipsi Congregationi facta
ad amplificationem tunc temporis decretis hae eadem
minime accusatoribus meis meus perseverat, atque
atque ut decursum predictis redditibus invadere, et de-
predari liceat ad Gm. S. S. R. nos audent confu-
gere, sperantes fore ut eandem tyrannide et
auctoritati illudant.

Longe aliud mihi Confidendum: ut enim tunc
depredandi animum jampridem intellexi. In-
vencionem fide et facultatibus donecum etiam extra
oppidum Urbis aditum debui ad tramitam Cap.
Tua nobis 17. de Testam. qui apperunt, hac Con-
gregatione probante administrant. Sed hoc reme-
dium temporarium erat, perperam invadendi
sacram pecuniam cupiditas, parpatuam a me
imponendum frenum esse perspecti. Hoc ut
facerem redditus Oratorii in Paroia, S. S. R. de
bania S. Iuliani subiecta vicino Seminario
Gaudianensi ipsomet Sulovia Collegiata ac-
Clebana inferviansi perpetuo uniendo esse
decevi. Duplicem tunc meditatus utilitatem,
Oratorii nempe, cuius Curia a prois Seminarii

Recuribus administratus intuto ponatur, et eliminari
cui nova hae auctio erat alioquomodo profutura
Porro pro oculis habui gravissimam Bened. XIII. ~
Sententiam initio Constitutionis hae censens hae
16. Junii 1706. edita, qua Confraternitas suppre-
serat Anone, ut Seminarii redditum augetet.
Sed habent em Quarta Culesia Dei Comenda et boni
proveniant a pia exortitione, qua adolentes a
tenoris utque amittit ad pietatem, et religionem
informandi in Culesiasticis quorundam Seminariis
detinentur, provida considerant, quod Seminarii
eisdem honesti, et pro eorum indigentis opportune
redditus abunde suppetant ex animis consumpsum.
Itaque re comunista cum Congregatione gravium
virtutum ad res eliminari procurandos, iuxta pre-
scriptum Concl. Tridentini deputatorum, cellatij
cum ipsis Consiliis redoptius discussa, et mature
perpensas eorumdem accidente consensu, ac inter-
venientibus quibuscumque solemnitatibus ten-
juris, quam facti per Decretum hae 16. Feb-
ruarii Oratorium predictum una cum sin-
gulis ejusdem procedentibus Seminariis predictis
in perpetuum univi, et incorporavi, adjecta
Clye, ut omnia, et singula onera Oratorii inha-
rentia per Seminarium suppetantur et
cum declaratione, quod ex ipse aliquo velotari

30
qui sit ex oppido Sorbi, et inter alumnos dicti Seminarii
viri adhiberi valet, ut Rostorius vult, teneatur semina-
rarium illum regere, et etiam ad biennium
gratis alere, et pro ut latius ex ipso Decreto quod
revertentur adungeto

Habent hic Com. V. S. R. S. factum, tractans causam
facti, ad quod ut verum fatear, color inibi addidimus
praevidetur per amantissima illa hujus Congregatio
littera, quibus hortata est, ut Seminarii hujus
manus a mere recti utilitatem, et comoda in die
promoverem restat, ut factum ipsum inquiramus,

Id porro rite gestum esse, nullum inibi dubium
agitur de Seminariis erecto a d. Congregatione huius
dato, multo cretino quot annis sustentato. Unus
factus est cum voto Congregationis Seminarii.

Redditi oratorii sive habeantur pro legato pio
ut revertentur sive habeantur pro Capellanis
Seminarii unius pro se jam pridem hinc d. Congre-

gatio deunit Teste Ferraris verbo Seminarii
d. 103. ibi Legato, ut conducatur grammarius

qui pauperes informat quos, applicari possunt
Seminariis. Et d. 170. Capellanis, qua calabran-

di Missos onus habent et in titulum dantur,
modo oneri injuncto satisfiat unius proinde
Seminariis. Deque pro tali unione facienda
confectum Plebis requiri idem Ferraris docet

31
Verbo unio d. 19.

Redundantes etiam alijus Confraternitatis
aut doli huius annuus redditus proquam oneribus
qua ipsis inhereant satisfactum fuerit, Seminariis
unius des esse, annuit infusio diei 30. Martii
1706. ad Congregationem Conc. ad singulos Italia.
Episcopos mandante Bened. XIII. transmissa d.
prima. Concilium denique Tridentinum. Cap. 18. Feb.
83. Et Refor. ubi normam ampliandi seminaria-
rum Concilij praescripsit. Si postremo ut factum
Seminariis instituantur, et conserventur facultas
tem Episcopis tribuit, ea que in dicto capite tripta
sunt, si opus fuerit moderandi, et augendi omnia
et singula, que ad felicem Seminarii profectum
necessaria et opportuna videbantur

Præter his omnibus autoritatibus, quibus contro-
versam unionem firmissime inniti reor, et quod
a me exceptum fuisse deprehendant Com. V. S. R.
R. R. benigne ad d. ista Congregatione supplicium
confirmatumque in confido. Arguit siquidem
de Seminariis domum profectura, cujus cordia
deficiente unione a maiore facilitate potuit
adefectari, de redditibus Calatioprii, quibus plu-
ribus alijus anni pro se semper immines-
correntium ingluviis, eodem tandem aliquando
inversum, nisi semel efficaciter compopatur. De

Episcopus malis artibus aggressus, lacepsito, accusatus,
 dum conciliabulos, claustrales exequitur, dum claustra
 in spem suam aperit, dum res sacras pro suo munere
 vertit. Ne patiamini Patri Episcopi Minister
 rium Episcopi in saeculi deridiculum contemp-
 tuique venire. Hanc calamitatem avertite, atten-
 tatorum audaciam elidite, unionem probate,
 et quatenus opus auctoritate vestra firmate;
 prout in consimili facti specie factum terminum
 a vobis Benedicto XIII. in sua constitutio. 189.
 die 26. Junii 1778. edita favore claustrarii Caritatis
 Blebsi Sedi Seminarii utilitas, hoc oratorii,
 ejusque reddituum inestumitas, hoc dignitas
 Episcopalis efflagitas hoc vobiscum enixaque
 deprecior ab Esm. V. G. A. R. in quarum deponere
 his conquiscentes claustrales eorumdem manus pro-
 fundas cum veneratione deosculor

Esm. V. G. A. R.
 a Novaria die 17. Junii 1788.

FONDAZIONE
 MARAZZA